

І.М. Пахомов, студент V курсу, ЗОА-14м, ФОФ
Науковий керівник д.е.н., проф. О.А. Лаговська
Житомирський державний технологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА П(С)БО ТА МСФЗ

Розглядаючи діяльність будь якого суб'єкта господарювання, ми спостерігаємо кругообіг капіталу, який включає в себе використання грошових коштів, матеріальних та нематеріальних цінностей. На будь-якій стадії свого розвитку підприємство не має в достатній кількості власних "сил" для того, щоб забезпечити ефективну діяльність та безперервність цих процесів. В даний час, коли в Україні відбуваються непередбачені зміни в діяльності підприємств на всіх рівнях, необхідно мати достовірну інформацію про фінансовий стан, виникнення та законність операцій, в результаті яких виникає кредиторська заборгованість. В сучасних умовах ринку, коли ти не знаєш, що буде завтра, коли підприємства охоплює криза платежів, коли будь-який суб'єкт господарювання може завтра стати банкрутом, необхідно проводити контроль кредиторської заборгованості з однієї сторони, та стану розрахунків з дебіторами з іншої. Інвентаризація цих аспектів дозволить віднайти слабкі місця у взаємозв'язках з кредиторами/дебіторами, допоможе у стягненні заборгованості з неплатників. Потрібно розуміти, що кредиторська заборгованість, хоча і є тимчасовим залученням ресурсів, в результаті може негативно вплинути на стан підприємства, так як її наявність в значних обсягах говорить про неплатоспроможність та підриває авторитет. А в наш час це є дуже важливим, так як більшість підприємств потребують інвестицій в їх розвиток.

Говорячи про облік кредиторської заборгованості, потрібно взяти до уваги те, що основою нормативно-правової бази, яка регламентує порядок організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є кредиторської заборгованості є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, а також встановлює перелік підприємств, які мають складати звітність за П(с)БО та/або МСФЗ. Так як П(с)БО розроблені на основі міжнародних стандартів, то відмінності в обліку незначні, але їх усвідомлення є необхідним. Перш за все потрібно зазначити, що стандарт, який окремо регулював би облік кредиторської заборгованості як за національною, так і за міжнародною практикою, відсутній. В Україні методика обліку затверджена П(с)БО 11 "Зобов'язання". В міжнародній практиці це МСФЗ 1 "Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності", МСФЗ 10 "Події після звітного періоду", МСФЗ 12 "Податки на прибуток", МСФЗ 17 "Оренда", МСФЗ 19 "Виплати працівникам", МСФЗ 32 "Фінансові інструменти: подання", МСФЗ 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи".

Особливу увагу потрібно приділити порядку визнання зобов'язань. Згідно П(с)БО 11, зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду. Згідно МСФЗ 37 забезпечення слід визнавати, якщо:

- 1) суб'єкт господарювання має теперішню заборгованість (юридичну чи конструктивну) внаслідок минулої події;
- 2) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення заборгованості;
- 3) можна достовірно оцінити суму заборгованості.

Бухгалтерський облік ґрунтується на безперервному документуванні господарських операцій. Тому необхідно зазначити, що складання документів за операціями з кредиторською заборгованістю повинне відбуватись своєчасно та правильно, так як це є умовою для економічного аналізу та прийняття в подальшому доцільних управлінських рішень.

Розуміння важливості цих аспектів сприятиме покращенню стану контролю за кредиторською заборгованістю та зменшить прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до висування штрафних санкцій до підприємства.